

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 18 частини третьої статті 3 у взаємозв'язку з частиною першою статті 92, пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15, абзацу п'ятого підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про державну службу“

м. К и ї в
18 жовтня 2016 року
№ 67-у/2016

Справа № 2-40/2016

Конституційний Суд України у складі суддів:

Бауліна Юрія Васильовича – головуючого,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Колісника Віктора Павловича – доповідача,
Кривенка Віктора Васильовича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Мойсика Володимира Романовича,
Саса Сергія Володимировича,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень

пункту 18 частини третьої статті 3 у взаємозв'язку з частиною першою статті 92, пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15, абзацу п'ятого підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 4, ст. 43).

Заслухавши суддю-доповідача Колісника В. П. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Верховний Суд України звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), положення пункту 18 частини третьої статті 3 у взаємозв'язку з частиною першою статті 92, пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15, абзацу п'ятого підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ (за конституційним поданням – абзацу п'ятого пункту 18 частини третьої Прикінцевих і перехідних положень) Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (далі – Закон).

У пункті 18 частини третьої статті 3 Закону визначено, що дія Закону не поширюється на працівників патронатних служб; у частині першій статті 92 Закону встановлено, що посади помічників та наукових консультантів суддів Конституційного Суду України, помічників суддів належать до посад патронатної служби. Після набрання Законом чинності особи, які обіймали посади помічників та наукових консультантів суддів Конституційного Суду України, помічників суддів, втратили статус державних службовців і ряд соціальних гарантій, звільнились від обов'язків, пов'язаних із проходженням державної служби. Такі зміни, на думку автора клопотання, суперечать частині третій статті 22 Конституції України і

можуть призвести до порушення частини першої статті 126 Основного Закону України.

За пунктом 6 частини другої статті 14 Закону до складу Комісії з питань вищого корпусу державної служби (далі – Комісія) входить представник Державної судової адміністрації України. Відповідно до пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15 Закону Комісія: проводить конкурс на зайняття вакантних посад державної служби категорії „А“ та вносить суб'єкту призначення пропозиції щодо переможця конкурсу та другого за результатами конкурсу кандидата на вакантну посаду; розглядає пропозиції та надає згоду на дострокове звільнення з посади за ініціативою суб'єкта призначення державних службовців, які займають посади державної служби категорії „А“, та повідомляє про своє рішення суб'єкта призначення і центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби; вносить пропозиції суб'єкту призначення щодо переведення державних службовців, які займають посади державної служби категорії „А“, на рівнозначну або нижчу посаду до іншого державного органу у випадках, передбачених статтею 34 Закону; здійснює дисциплінарні провадження щодо державних службовців, які займають посади державної служби категорії „А“, та вносить суб'єкту призначення пропозиції за наслідками дисциплінарного провадження.

У конституційному поданні зазначено, що в контексті діяльності Комісії із реалізації відповідних повноважень стосовно державних службовців категорії „А“ системи судової влади положення пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15 Закону створюють передумови для внесення дисбалансу в існуючу систему стримувань і противаг у відносинах виконавчої й судової влади, суперечать основоположним принципам незалежності функціонування судової влади, тому не відповідають статті 6, частинам першій, другій статті 126, частині другій статті 130 Конституції України.

Абзацом п'ятим підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону в Законі України „Про судоустрій і статус суддів“ від 7 липня 2010 року № 2453–VI виключено абзац другий

частини першої статті 147, згідно з яким розмір посадового окладу працівника апарату суду, посада якого була віднесена до шостої категорії посад державних службовців, установлювався у розмірі 30 відсотків посадового окладу судді місцевого суду, а посадові оклади працівників апарату суду, посади яких були віднесені до кожної наступної категорії посад державних службовців, установлювались з коефіцієнтом 1,3 пропорційно посадовим окладам працівників апарату суду, посади яких були віднесені до попередньої категорії посад державних службовців.

Верховний Суд України стверджує, що виключення вказаних положень Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ не відповідає частині третій статті 22 Конституції України, оскільки призвело до звуження змісту та обсягу існуючих трудових прав державних службовців, які працюють в апаратах судів. Автор клопотання також наголошує на тому, що надання Законом Кабінету Міністрів України повноваження визначати розмір фінансування працівників апаратів судів загальної юрисдикції без закріплення законодавчих критеріїв чи обов'язку погодження розміру фінансування з представниками судової влади суперечить статті 6 Конституції України, оскільки створює механізм втручання виконавчої влади в діяльність судової.

Необхідність звернення до Конституційного Суду України Верховний Суд України обґрунтовує тим, що оспорювані положення Закону не узгоджуються зі статтями 1, 3, 6, частиною третьою статті 22, частинами першою, другою статті 126, частиною другою статті 130 Конституції України, „створюють загрозу незалежності й недоторканності суддів та звужують існуючі права працівників судової системи“.

Аргументуючи такі твердження, Верховний Суд України посилається на правові позиції Конституційного Суду України, викладені у рішеннях від 7 травня 2002 року № 8-рп/2002, від 1 грудня 2004 року № 19-рп/2004, від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005, від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005, від 1 квітня 2008 року № 4-рп/2008, від 22 травня 2008 року № 10-рп/2008, від 11 березня 2010 року № 7-рп/2010, ряд законів України та підзаконних нормативно-правових актів, Висновок Консультативної ради

європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів № 6 (2004), схвалений 22–24 листопада 2004 року, Рекомендацію Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки від 17 листопада 2010 року № (2010) 12.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання про відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Другою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 4 жовтня 2016 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“, виходить з такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо неконституційності правового акта або його окремих положень (пункт 4 частини другої статті 39); предметом розгляду Конституційного Суду України може бути конституційне подання, в якому викладаються аргументи і стверджується про неконституційність законів, інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим (частина перша статті 71). Отже, суб'єкт права на конституційне подання, стверджуючи про невідповідність оспорюваного акта (його окремих положень) Основному Закону України, повинен навести правові аргументи щодо такої невідповідності (Ухвала Конституційного Суду України від 8 липня 2015 року № 29-у/2015).

Аналіз конституційного подання дає підстави для висновку, що Верховний Суд України не навів правового обґрунтування тверджень щодо неконституційності положення пункту 18 частини третьої статті 3 у взаємозв'язку з частиною першою статті 92 Закону. Наголошуючи на тому,

що ці положення суперечать частині третій статті 22 Конституції України, Верховний Суд України посилається на норми Основного Закону України, законів України та підзаконних нормативно-правових актів, правові позиції Конституційного Суду України, викладені в його рішеннях, цитує окремі положення Висновку Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо справедливого суду в розумний строк та ролі судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів № 6 (2004), схваленого 22–24 листопада 2004 року, та окремі положення Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки від 17 листопада 2010 року № (2010)12.

Конституційний Суд України вважає, що цитування приписів Конституції України, правових позицій Конституційного Суду України та оспорюваних положень законів України не є правовим обґрунтуванням неконституційності останніх у розумінні пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“ (ухвали від 27 грудня 2011 року № 66-у/2011, від 27 березня 2013 року № 10-у/2013, від 21 травня 2015 року № 21-у/2015, від 8 липня 2015 року № 29-у/2015, від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

Конституційний Суд України виходить із того, що припущення не можуть вважатися аргументами на підтвердження неконституційності правових актів чи їх окремих положень (ухвали Конституційного Суду України від 13 квітня 2004 року № 32-у/2004, від 30 червня 2011 року № 21-у/2011, від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

З аналізу конституційного подання вбачається, що в ньому не наведено також правового обґрунтування тверджень щодо неконституційності положень пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15, абзацу п'ятого підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону, а містяться лише оціночні судження і припущення щодо того, що оспорювані положення суперечать

основоположним принципам незалежності функціонування судової влади, створюють передумови для внесення дисбалансу в існуючу систему стримувань і противаг у відносинах виконавчої і судової влади та звужують існуючі права працівників апаратів судів.

Таким чином, Верховний Суд України не обґрунтував тверджень щодо неконституційності положень пункту 18 частини третьої статті 3 у взаємозв'язку з частиною першою статті 92, пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15, абзацу п'ятого підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону, тому конституційне подання не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Отже, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтею 153 Конституції України, статтями 39, 45, 48, 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 18 частини третьої статті 3 у взаємозв'язку з частиною першою статті 92, пункту 6 частини другої статті 14, пунктів 2, 3, 4, 5 частини першої статті 15, абзацу п'ятого підпункту 18 пункту 3 розділу XI „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про державну службу“ від 10 грудня 2015 року № 889–VIII на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про

№ 889–VIII на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ